



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori Gillii, Ex Brigantio Lvsitaniæ, Societatis
Iesv, Et in Conimbricensi Academia S. Theologiae
Professoris; Commentationvm Theologicarvm De Sacra
Doctrina, Et Essentia atque vnitata ...**

Gil, Christovão

Coloniae Agrippinae, 1610

Qvid, & quotuplex sit identitas. Cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82291](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82291)

Quid, & quotuplex sit identitas,
ac distinctio.

CAPVT I.

I. Identitas, vt paulo ante perstrinxi, aut sumitur materialiter, aut formaliter: sumpta formaliter est relatio inter extrema conuenientia sub ratione aliqua essentiali: ideo enim Philosophus lib. 5. Metaphys. cap. 15. t. 20. idem numerat inter relata & ait, *eadem esse quorum substantia vna*: quia sicut similitudo est conuenientia in qualitate, ita identitas in substantia, hoc est essentia. Materialiter vero est vnitas, siue indiuisio in ratione substantiæ, siue essentiæ, quoniam identitas sumpta relatiue habet pro fundamento, siue ratione fundandi modum aliquem vnitatis, vt docet Henric. in summ. art. 51. quæstio. 1. ad 1. principale, Bassol. in 1. d. 22. quæstio. 4. art. 2. §. 1. & Mayronius d. 8. quæstio. 7. artic. 2. prima parte articuli: ob hoc enim Philosophus vbi proxime ait *eadem esse, quorum substantia vna*. Si vero sumatur pro indiuisione ipsa, tunc est modus vnitatis, vt constat ex eo, quod ait Philosophus eodem libro cap. 9. text. 16. *identitas vnitas quædam essentia est*. Consistit autem in indiuisione plurium vel eiusdem sub aliqua ratione, vt enim ait Aristoteles loco citato, possumus vti vno, vt pluribus, cum aliquid idem sibi esse dicimus. Identitas hoc modo sumpta est negatio diuisionis duorum extremorum ab inuicem sub vna aliqua ratione: quo modo homo, & equus sunt idem genere, quoniam animal est quidem diuisum in eis specificè, non tamen generice. Eius modus, seu species tradit Philosophus vbi proxime: nam quædam sunt idem secundum accidens, nempe ea, quorum vnum non est de ratione alterius, sed alterum accidit alteri, aut vtrumque vni tertio: qua ratione Socrates, & Philosophus sunt idem per accidens, quoniam Philosophus accidit Socrati: item album, ac dulce, quoniam vtrumque accidit lacti. Alia sunt idem per se, nempe quæ habent indiuisiōem in aliqua ratione per se, vt homo & equus idem genere, Socrates & Plato idem specie, Socrates idem numero secum ipse: identitatem per se diuidit Philosophus in tria membra: asia namque sunt eadem, quia constant eadem specie materia, alia eadem numero: alia, quorum substantia vna: quo vltimo membro completi voluit omnem alium modum identitatis distinctum ab his duobus: quæcumque enim conueniunt in vna

Aristot.

Henricus,
Bassol.
Mayron.

Aristotel.

ratione intrinseca substantiali, licet careant materia, sunt idem inter se, vt substantiæ separatae in ratione essentiæ, Gabriel secum ipse in propria, indiuiduaque natura.

Diuersitas autem, siue distinctio est identitati opposita, vt ait Philosophus t. 16. citat. *diuersum dicitur oppositè ad id, quod idem dicitur*, ac proinde vel sumitur formaliter pro relatione fundata super diuisionem, & separationem duorum extremorum, vt sumit Henric. citat. & Mayron. in 1. d. 8. quæstio. 1. artic. 1. vel fundamentaliter, & est diuisio plurium per diuersas rationes, vel formas entitatis, aut negatiuas: diuisio enim separat, ac distinguit ea, quibus conuenit: ita vt vnum non sit alterum sub eo nomine, ac ratione, quibus distinguitur: hoc modo Socrates, & Bucephalus distinguuntur specie, quia neuter est idem specie animal cum altero. Hæc vero diuisio non est realis, sed similis ei, quæ reperitur in multitudine: diuersitas enim ad multitudinem spectat, vt identitas ipsi opposita ad vnitatem, vt ait Philosophus lib. 4. Met. t. 4. diuisio vero ad multitudinem pertinens negatione continetur, quatenus scilicet datur hoc, & hoc, quorum neutrum est aliud, & ita distinctio necessario supponit hoc, cui inest negatio alterius: vnde sumpta est regula, qua vtitur D. Tho. in 1. d. 5. q. 1. ar. 1. ad 1. & d. 34. q. 1. ar. 2. & alij Doctores, nimirum, quamuis distinctionem sufficere ad affirmationem & negationem, necessario enim includit vtramque: datur enim extremum distinctionis, quod est ipsum: & ideo potest de se vere affirmari, & non est aliud, & consequenter potest de illo negari. Diuersitatem siue distinctionem identitati oppositam similiter, ac illam diuidit Philosophus loco cit. his verbis: *sunt enim diuersa, quorum sunt species plures, aut materia, aut substantia*: nomine vero substantiæ essentiam, siue rationem essentialem intelligit, vt patet ex 6. eiusdem libri, vbi fere similes diuisiones tradit vnitatis, ac multitudinis: & inter genera vnitatis vltimo loco retulit vnum ratione, & in fine exponens multitudinem illi oppositam dixit quædam dici multa, eo quod rationes quod quid erat esse dicentes plures sunt: ex quo patet distinctionem, quam aliqui essentialem vocant, non abhorre à modo loquendi peripatetico.

Verum Theologi propter perfectiones diuinas, & ineffabile mysterium Trinitatis non contenti his distinctionibus alias diuisiones distinctionis tradiderunt: in primis autem diuidunt distinctionem in realem, &

II.

Henricus,
Mayron.

Aristoteles.

S. Thom.

Aristot.

III.

ratio-

rationis, q̄ est fere cōmunis sentētia Theologorū. In præsenti tractatu solum agēdum erit de distinctione ex natura rei, & identitate illi opposita; est vero identitas indiuisio actualis sub ratione aliqua positua, diuersas autem, siue distinctio consistit in diuisione actuali entitatis vnus ab altera, ita vt ante omnē actum mentis vna non sit altera. Verum, quemadmodū est multiplex identitas, ita & distinctio: sunt enim eadem, vel distincta subiecto, genere, specie, & numero, qui modi distinctionis sunt manifesti, in rebus per se existentibus, facile enim dignoscitur distinctio plantæ ab animali, hominis ab equo, Petri à Paulo: at quando sunt res necessario connexæ in eadem substantia indiuidua, ita vt naturaliter separari nequeant difficillimum est internoscere sint ne actū distinctæ ex natura rei, nec ne, vt constat in potentijs animæ inter se, & cum anima ipsa comparatis, de quorum distinctione, vel identitate reali est problema Philosophicum. Et quoniam hæc præmitto ad discernendam identitatem, aut distinctionem perfectionum diuinarum, quæ inter se, & cum essentia diuina inseparabiliter cohærent, opus erit tradere veram, ac propriam rationem distinctionis ex natura rei, quam alij communiter realem vocant. Non curo autem de relatione ipsa distinctionis, vtrum sit realis an non, quam respiciens Mayron. in 1. d. 8. qu. 2. & Bassol. d. 22. quæst. 4. art. 2. §. 1. aiunt diuina attributa, quamuis non habeant identitatem formalem, non tamen esse distincta, quia non habent relationem distinctionis realem. Verum Doctores communiter non curant de relatione, sed de fundamento ipsius, & ex illo dicūt rem distingui realiter, si à parte rei ante omnē actum intellectus est diuisum ab altero extremo distinctionis: qua ratione Deus distinguitur realiter ab Angelo, nec habet relationem distinctionis realem, verum quidem extrema sint capacia relationis realis, eam semper interuenire, quoties realiter distinguuntur vt docet Mayronius in 1. d. 8. qu. 1. art. 1. ad finem, & qu. 2. & alij, sed ad quæstionem Metaphysicam, vel Theologicam id parum refert.

Traduntur autem ab Authoribus nonnulla signa, ad discernendam distinctionem realem ab ea, quæ est per solum intellectum: primum, ac præcipuum est, cum vtrumque distinctionis extremum potest seorsim ab alio existere, ita vt vtrumque separatum ab alio cohæreat, quod sumitur ex Bernard. ferm. 80. in Cant. & vsurpatur communiter à Theologis. Et ratione patet

quoniam nihil à se ipso diuisum esse potest, ratio enim vnus, quod est passio entis, in indiuisione consistit: & ideo omne ens est indiuisum à se, non solum quia habet necessario annexam priuationem negationis sui ipsius, verū etiam quia re ipsa disungi nequit, ita vt sint duæ entitates seorsim sup̄tæ cum mutua negatione sui, hoc enim modo intelligendum est signum traditum: nam si quomodo per miraculum eadem res simul sit in duobus locis, non est indicium distinctionis realis, quoniam eadem in vno loco erit idem sibi ipsi existenti in altero: non enim per distantiam localem impeditur identitas. At signū intelligitur, quando interuenit aliqua distinctio, & res sub ea distinctione existit seorsim, ita vt ratio formalis, secundum quam est distinctio, non sit vtrobiq;. Debet etiam intelligi de reb⁹ secundum existentiam singularem, quam habent actu in rerum natura: namq; secundum rationes cōmunes non repugnat idem esse seorsim in pluribus actu disunctis, sicuti ratio animalis est in Alexandro, & Bucephalo, quod non est signum distinctionis actualis rationis genericæ præcisè sumptæ: esset autem, si animal secundum entitatem singularem, quam habet in Alexandro, posset ab eo seorsim existere, & vice versa Alexander sine singulari illa entitate animalis. Alterum signū huic affine sumptum ex Arist. lib. 7. Topic. cap. 1. loco 15. & Augustin. libr. 6. de Trinitate capit. 6. est, si extrema, quamuis re ipsa nequeant simul esse distincta, tamen ita se habent, vt alterutrum possit manere desinente altero, aut incipere illo non incipiente, sunt distincta ex natura rei, quod aliqui recentiores extendunt etiam, quando vel vnum tantum possit conseruari absque altero. Quod non probant aliter, quam rationibus ijsdem, quibus præcedens signum ostendi solet.

Vt autem incipiam ab hoc posteriore signo, id vero quoad vltimam eius partem non videtur verum absolute, & sine distinctione, vt proponitur: ex eo enim sequitur in diuinis actibus liberis esse duas entitates re ipsa distinctas, quod nemo Theologus admiserit, vt suo loco patebit, consequentia probatur, quoniam actus liberi Dei includunt entitatem essentia diuinæ, & actuum necessariorum: & secundum suam rationem considerati poterant non esse existente diuina essentia, & actus necessarijs, nec satisfit dicendo, postquam semel sunt, non posse non esse, quoniam hoc non puenit ex idēitate, aut necessaria connectione cū essentia, sed ex immutabilitate diuina:

Aristoteles.
Augustin.

V.

Mayron.

Mayron.

IV.

Bernard.

diuina: & si consideretur essentia in eo priore, quo Deus concipitur liber ad volendum hoc, vel illud, non habet rationem formalem actus liberi, & potest ipso carere, vt de facto caret plurimis, quos potuit habere: ergo voluntas diuina ita se habet ad suos actus, vt ipsa necessario sit, siue illi futuri sint, siue non: atque adeo admittit separationem ab illis non mutuam, hoc est existentiam sine illis, & consequenter, si vltima pars signi est vera, distinguitur ab illis ex natura rei. Quapropter adhibenda est aliqua moderatio: pro qua animaduertendum est rationes formales, secundum quas resultrat aliqua distinctio, quasdam esse absolutas ab omni respectu, & connotatione, quasdam respectiuas accedente connotatione alterius rei: priore modo se habet quantitas & figura, posteriore actio, & passio, q̄ in suo cōceptu includunt habitudinem ad aliquid extrinsecum, nempe actio ad principium efficiens, passio ad subiectum recipiens. Hoc posito dicendum est, si rationes formales sint respectiuæ, aut connotatiuæ, non necessario ex prædicto documento colligi distinctionem ex natura rei actualem inter ea, quæ admittunt separationem non mutuam, colligi vero si rationes sint absolutæ. Prior pars constat, quoniam ratio respectiuæ, & connotatiuæ desinit dissonante termino respectus, aut connotationis, etiam si nihil entitatis pereat ex parte rei fundantis respectum, aut connotationem, qua ratione illi, qui censent actionem, & passionem non distingui ex natura rei à termino formali ipsarum, dicunt posse manere calorem non manente calefactione, quoniam calor per se solus absque respectu ad agens non est, aut dicitur actio. Dices hic supponi, quod est probandum, nempe actionem non distingui ex natura rei, à termino, quod alij negant. Verum nihil eiusmodi supponitur, sed solum ostenditur, quomodo si rationes sint respectiuæ, aut connotatiuæ, signum superius traditum non est certum, quoniam cum respectus sit indifferens ad esse reale, ac rationis, fieri potest, vt sit respectus rationis, & desinat manente subiecto, ac fundamento, ob solam definitionem termini: & ita, si ratio, secundum q̄ sumitur diuersitas, est respectiuæ ex eo, quod res secundum vnā maneat & secundum alterā corrumpatur, non potest sumi certum argumentum distinctionis ex natura rei. Posterior pars ostenditur, quoniam quando eadem res secundum suam entitatem substat pluribus rationibus formalibus absolutis, fieri nequit, vt salua re desinat vlla ex ijs rationibus, aut vice

versa: nam rationes eiusmodi, quamuis ipsa non distinguantur, sunt tamen reales, exempli gratia, etiam de sententia negantium gradus. Metaphysicos distingui ex natura rei, rationalitas, animalitas, vita, sunt prædicata realia, nam cum dico Socrates est viuus prædico de ipso aliquid reale absolutum absque respectu, aut connotatione ad terminum extrinsecum: quare salua indiuidua entitate complectente omnes eiusmodi rationes, fieri nequit, vt aliqua ipsarum desinat altera manente, alioquin entitas illa per se sola, & absolute sumpta non erat sufficiens fundamentum omnium illarum rationum: nam, si non distinguuntur manente vna manet entitas, quæ est illius fundamentum, ergo si manente vna desinat altera, entitas absoluta per se sola non erat sufficiens fundamentum ipsarum, & consequenter erit opus alia entitate distincta ex natura rei.

Hæc duo signa ad modum explicarum sunt sufficientia ad indicandum ea, in quibus reperta fuerint, distingui ex natura rei. Nondum tamen constat, an sit propria illis, ita vt omnia, & sola ea, quæ ita separari possunt, distinguantur ex natura rei: & consequenter, quæ non possunt, sint idem: an vero conueniant quidem solis rebus ex natura rei distinctis, non tamen omnibus. Quidam recentiores videntur existimare hæc signa recurre cum distinctione ex natura rei: maxime, si attendamus potentiam diuinam, quæ enim alia causa esse potest, cur duo respuant separationem saltem non mutuam, ita vt ne à Deo quidem separari queant, quam omnimoda identitas ex natura rei? Verum id neq; naturali lumine perspicuum, neq; certum, neque philosophantibus vtile est, non perspicuum, quia præter identitatem possunt esse alia causa connexionis mutue, & inseparabilis, vnde enim constat non dari duas aliquas res habentes mutuam dependentiam, aut connexionem essentialem, ita vt neutra sine altera nullo modo possit existere? quomodo se habent actio, & passio de mente eorum, qui eas volunt ex natura rei distingui: sit cōseruatio actiui Dei manentis creaturam in suo esse, & creatura ipsa: neutra enim sine altera potest existere, nec desunt, qui velint eas suapte natura distingui: & ita signum hoc non est certum, quatenus habet non distingui ex natura rei, quæ nõ patiuntur separationem saltem non mutuam, quoniam habet multas instantias in diuersis opinionibus, vt patet in allatis ex ep̄lis, sit in toto, ac partibus simul sumptis, atq; vnitatis: q̄ de multorum senten-

VI.

tia di-

ria distinguuntur realiter, nec tamen totum potest esse sine partibus, aut illa inter se coniuncta, quin sit totum, atque ita Bernardus serm. 80. in Cantic. docet multa distinguui ex natura rei, quæ tamen separabilia non sunt. Denique nec est vsui philosophantibus: nam exceptis accidentibus in Eucharistia Sacramento, quæ diuina virtute conseruantur absque substantia panis, & natura humana Christi Domini, quæ est absque propria personalitate creata, non scimus alia diuina virtute separata, nec possumus scire vtrum aliqua separari possint, nisi simul sciamus esse distincta ex natura rei: nam, si hoc dubium fuerit, illud quoque sub dubio erit, quare ex necessaria, & indissolubili connexionione duarum rationum formalium non colligitur realis identitas, sicut ex reali separatione etiam non mutua colligitur distinctio realis.

VII. Ex quibus colligitur non esse firmum fundamentum, quo idem recentiores probare nituntur dari certum signum, quo discernatur distinctio rationis ratiocinata, & identitas ex natura rei. Aiunt autem, vbi est diuersitas formalis in conceptibus obiectiuis, sat esse ad iudicandum esse distinctionem solius rationis, & non ex natura rei, quando non adest vllum signum ex assignatis. Probant vero, quoniam non sunt multiplicandæ entitates sine necessitate: quare, cum sola distinctio conceptuum non sit satis ad arguendam distinctionem ex natura rei, quoties illi non accedit signum aliquod maioris distinctionis, iudicanda erit distinctio rationis, & non rei: ex quo inferunt quando duo ita re ipsa copulata, atque connexa sunt, vt in indiuiduo sint prorsus inseparabilia, tam mutuo, quam non mutuo, tam naturaliter, quam per diuinam potentiam, tam quoad esse, quam quoad vnionem inter se, esse fere certum argumentum, non distinguui actu, sed sola ratione ratiocinata: idq; præter rationes iam perstrictas, probant inductione: quoniam Petrus, homo, animal, & cætera prædicata, prout re ipsa sunt in Petro, non distinguuntur ex natura rei, item ratio superior & inferior, synderesis, memoria, & alia attributa intellectus sunt idem ex natura rei, neque possunt vlllo modo, etiam diuinitus, separari. Ad hoc respondetur solum probari, si non ad sit vllum ex traditis indi cius distinctionis ex natura rei, non haberi certum fundamentum eam asseruendi, non tamen hoc ipso constare illam minime dari. quoniam multa sunt in re ipsa, quorum ra-

tionem, & fundamenta nos latent: & idcirco ex eo, quod desint ea signa, non constat certo distinctionem esse tantum secundum rationem: maxime quia signa ea non traduntur ab Autoribus tanquam mutuo conuertibilia cum distinctione ex natura rei: sed solum ex parte sua cum ea necessario connexa, quamuis distinctio ipsa non habeat necessariam connexionem cum signis, imo possit esse sine illis. Nec inductio est sufficiens, tum quia gradus metaphysicos non distinguui actu ex natura rei, non est ita certum quin sit problema inter Philosophos, tum quia licet admittantur duo illa exempla, in alijs non erit eadem ratio, vt constat in exemplis supra allatis, & alijs, quæ iuxta diuersas sententias adduci possunt.

VIII. Vt autem statuam verum discrimen inter distinctionem ex natura rei, & secundum rationem, recolendum est id, quod ait Arist. li. 4. Met. ca. 7. t. 27. ex eo, quod res est, aut non est, propositio est vera, vel falsa, ex quo patet veritatem assertionis mentalis affirmantis niti idemitate obiectiua extremorum negantis vero non idemitate, siue diuisione eorundem, idcirco enim propositio negatiua dicitur diuisio, quia separat, ac diuidit extrema, eaq; de causa, si obiectiue non sunt diuisa, est falsa, vera autem, si sint diuisa. Cum vero multiplex sit distinctio, & identitas ex natura rei, scilicet generica, specifica, numerica, ad negationem veram sufficit quæuis distinctio: ad affirmationem vero non satis est quæuis identitas: nam plurima sunt idem genere, ac specie, quæ tamen falso de se prædicantur. Itaque ad veram affirmationem opus est idemitate numerica, siue quoad formale significatum, siue quoad connotatum: quod dixerim propterea, quæ sunt idem subiecto, & dicuntur denominatiue, hæc enim conueniunt numerice in subiecto connotato, & nihilominus differre possunt secundum rem, cætera vero, quorum est identitas singularis omnimoda ex natura rei, vere de se inuicem affirmari possunt: nam ex eo quod res est propositio est vera: at cum non est vlla distinctio ex natura rei, sed solum secundum rationem, obiectum significatum per nomen, cui respondet vna ratio, est idem omnino cum obiecto significato per nomen, cui respondet altera: ergo si componantur conceptus respondentes illis nominibus, propositio affirmatiua erit vera. Nam si hoc est omnino idem cum illo, verum erit dicere hoc est illud, sin autem non est illud, vel se toto distinguitur ab illo,

illo, vel includit aliquid ex natura rei distinctum, quod non includatur ab illo. Et ita colliguntur oppositæ proprietates distinctionis, & identitatis ex natura rei, distinctionis quidem vt eorum, quæ vere distincta sunt, vnum vere, ac proprie de altero negetur: identitatis autem vt eorum, quæ sunt omnino idem ex natura rei, vnum vere, ac proprie de altero affirmetur. Huius sententiæ sunt Ocham. in 1. dist. 2. q. 1. à lit. D. Gabriel. q. 1. art. 1. & ar. 3. dub. 1. & 2. Alliacens. quæstion. 6. art. 2. lit. M. & N. qui ex prædicatione contradictorium colligunt distinctionem realem, & Nicolaus Bonettus libr. 3. Metaphys. cap. 8. Alex. Achillin. tractat. de distinctionibus cap. 20. & Scotistæ quos referam ca. 5. numero primo qui contendunt saltem colligi formalem ex natura rei: fauet S. Thomas in prim. d. 34. quæstion. 1. artic. 1. ad secund.

Ocham.
Gabriel.
Alliacens.

Bonettus.
Achillin.

S. Thom.

IX.

Obijcies quamuis distinctionem, etiam rationis, fat esse ad veram negationem, quod inferius ostendetur tractat. 6. capit. 1. numero 4. hic vero dicitur affirmationem esse veram cum componuntur termini significantes eandem omnino rem sub diuersis rationibus, quæ arguunt distinctionem secundum rationem, aut ergo erunt duæ contradictoriæ simul veræ: aut alterum ex dictis est falsum. Respondeo neutrum sequi, si tamen recte intelligatur vtrumque dictum. Pro cuius explicatione noto enunciations interdum constare terminis significantibus res ipsas in se, quin simul ex parte obiecti significati inuoluant vllam rationem metalem, vt cum dicitur figura est qualitas, linea est quantitas: aliquando vero importare ex parte obiecti significati aliquid pertinens ad distinctionem rationis, vt cum dicitur rationalitas est differentia, intellectus est ratio discurrendi: nam differentia, vt pote ens rationis inuoluit distinctionem secundum rationem, intellectus autem secundum suam adæquatam rationem formalem non solum est ratio, ac principium discurrendi, verum etiã apprehendendi simplicia, & iudicandi composita, & ideo cum à parte prædicati limitate dicitur ratio discurrendi, iam ibi interuenit distinctio rationis, secundum quam concipitur sub ea præcisè ratione formali, qua est principium discursus. Hoc posito duo illa, quæ repugnare videbantur, interpretanda sunt in hunc modum, vt distinctio rationis sufficiat ad negationem, quando in ipsi terminis propositionis inuoluitur, aut indicatur distinctio rationis, cum verò non indicatur, sed

simpliciter, & absolute componuntur inter se termini significantes obiectum idem omnino in se, quod alioquin ratione distinguitur, distinctio rationis concomitans non sufficit ad negationem, sed omnimoda identitas ex natura rei exigit affirmationem. Primum patet: nam quia ratio analogi, differentia, generis, & similia pertinent ad rationem, & conueniunt subiectis, non prout sunt idem, sed quatenus ratione distinguuntur, si affirmatur de rebus sola ratione distinctis, non eodem modo dicentur, sed vere de vno, falso de altero: exempli causa ens, & substantia sunt idem ex natura rei, & tamen vere dicitur, ens est analogum, falso autem substantia est analogum: item in sententia Autorum non distinguuntur gradus metaphysicos ex natura rei, animal & rationale non distinguuntur, & nihilominus vere dicitur animal est genus, rationale differentia, falso autem rationale est genus, animal est differentia. Secundum vero ostenditur, quoniam in omni enunciatione mentali intercedit distinctio rationis inter prædicatum, & subiectum, vt probat D. Thom. 1. p. q. 13. art. 12. & tamen non omnis enunciatio est falsa: quare distinctio rationis concomitans non impedit veritatem propositionis enunciantis idem de se ipso: & ideo cum dicitur substantia est ens, vera est propositio, quamuis in obiecto significato, prout substat duobus conceptibus respondentibus voci ens, & voci substantia, sit distinctio rationis, quia scilicet illis vocibus non significatur ipsa distinctio: tradere vero normas internoscendi singulos prædicandi modos, quibus aut prædicatur res sine respectu rationis, aut hic simul inuoluitur in significato, vel modo significandi, non spectat ad Theologum, sed ad Logicum à quo hæc petenda sunt.

Videri forsan alicui poterit huiusmodi signum nec certum esse, neque utile: non certum quoniam non solum ea, quæ sunt idem omnino ex natura rei inuicem prædicantur, nec sola, quæ distinguuntur, negantur: sapientia enim, ac iustitia dicuntur de homine, cum quo non sunt omnino idem ex natura rei, negati autem passio de actione, quoniam genera summa sunt primo diuersa, & vere negantur mutuo, & tamen ab ea ex natura rei nullo modo distinguitur. Inutile vero, quoniam eadem est difficultas in agnoscenda veritate, aut falitate propositionum, ac in percipienda extremorum distinctione, vel identitate: & proinde signum hoc Theologo non erit vsui. Hæc tamen signi certitudinem,

S. Thom.

X.

rudinem, & vtilitatem non evertunt. Ad rationem, qua impugnatur certitudo, respondeo ex ea ipsa colligi eius veritatem: nam ex eo sapientia, & iustitia in abstracto non dicuntur de homine, quia non habent identitatem cum illo, sapiens vero, ac iustum dicuntur propter identitatem in subiecto, addo vero hoc esse discrimen inter ea, quæ sunt simpliciter, & omnino idem ex natura rei, & alia, quæ sunt simpliciter distincta, eadem vero secundum quid: quod priora vere predicantur in abstracto de se ipsis, nisi ex parte obiecti significati inuoluatur ratio distinctionis secundum rationem, posteriora nequaquam, ut patet in allatis exemplis, & ita prædicatio vera in abstracto est signum recurrens cum omnimoda identitate: in quo sensu non procedit argumentum, quoniam sapientia, & iustitia in abstracto non prædicantur de homine. Alia pars eiusdem probationis, quæ habet non sola ea, quæ ex natura rei distinguuntur, de se inuicem negari, dissoluitur adhibita distinctione superius tradita, nimirum concedendo, quod assumitur, cum termini inuoluunt ex parte significati distinctionem rationis, negando vero, cum res ipsas absolute significant. Ad exemplum vero actionis, & passionis respondeo iuxta diuersas sententias de ipsarum distinctione, nam qui senserit ex natura rei distinguere, dicit ob id ipsum, non vere affirmari vnam de altera: qui vero non agnouerit inter eas distinctionem ex natura rei, respondebit nomina illa importare ex parte significati distinctionem secundum rationem, nempe nomen *actio*, respectum rationis ad principium efficiens, *passio* vero ad subiectum recipiens, & idcirco etiam negari, quod non pugnat cum dictis. Ad argumentum contra vtilitatem signi respondeo, forsan habere vim in ordine ad Philosophum, qui non autoritate ducitur, sed ratione, non tamen in ordine ad Theologum, cuius præcipua fundamenta ducuntur ex autoritate: & ex modis affirmandi aliquid de Deo vsurpatis ab scriptura, Ecclesia, & Patribus potest sumere argumentum ad indagandam identitatem, id est, distinctionem perfectionum diuinarum.

Distinctio ex natura rei multipliciter accipitur.

C A P V T II.

Distinctio ex natura rei actualis à ple-
risque solet appellari realis: alij vero realem accipiunt pro specie quadam distinctionis ex natura rei, quam multipliciter diuidunt. Et quoniam hæc diuisiones magna ex parte inuenta sunt ad explicandam identitatem, ac distinctionem perfectionum diuinarum, breuiter statuendum est, quid de illis sentiendum sit: ut doctrinam communem de identitate, ac distinctione postea ad diuina applicemus. Sunt vero Autores, qui nullam distinctionem ex natura rei ante omnem operationem intellectus admittunt præter realem. Hanc opinionem communem fuisse inter antiquos merito fatetur Mayronius in 1. d. 8. quæstion. 5. initio, illam sequitur sanctus Thomas quæstion. 7. de potentia artic. 6. & sæpe alibi. Henricus in summ. art. 27. quæstion. 1. ad 5. & quodlibet. 5. quæstion. 6. in corpore, & quæstion. 12. Aegy. in 1. d. 2. 1. p. distinctionis quæstion. 3. & d. 8. 1. p. secundæ partis principalis quæst. 4. ad 3. & 4. Richard. d. 2. art. 1. qu. 3. art. 2. Heruæus quodlib. 1. q. 2. §. *Modo restat tertio*, & quodlib. 3. q. 3. art. 1. Toletan. in 1. d. 8. q. vn. art. 2. conclusione 3. Durand. d. 2. quæstion. 2. numero 6. & d. 33. q. 1. Rubion. d. 8. q. 3. art. 1. Andreas de nouo Castr. d. 32. q. 1. §. *Notandum*. Argentin. dist. 6. qu. 1. art. 2. & saltem in creaturis non dari aliam distinctionem præter realem, & rationis docent Nominales Ocham. in 1. d. 2. qu. 1. à lit. D. Gabriel. qu. 1. Alliacens. qu. 6. art. 2. lit. N. & O. Idem ex Philosophis vniuersaliter docent Soncin. lib. 7. Metaph. quæstio. 36. §. *Respon-* deo. Iauellus tom. 1. tracta. de transcendentibus c. 1. Sot. q. 3. de vniuersal. ar. 2. & cap. de proprio q. 2. conclusione 2. suadetur autem in primis autoritate Philosophi lib. 4. Metaphys. cap. 2. qui vnum ait non dicere aliam naturam quam ens: vnum vero, & multa opponuntur priuatiue circa idem subiectum, nempe circa ens: quare cum eodẽ Philosopho autore li. 10. Met. t. 10. idem pertineat ad vnum, diuersum, huc distinctum ad multa, identitas, ac distinctio ex natura rei non nisi entium erit, & conuoluetur semper realis. Idẽ patet ex li. 4. Met. tex. 4. & 5. & libr. 10. text. 11. vbi hæc sunt idem, ac diuersum adæquate diuidere ens: & constat ex eo, quod omne ens comparatum ad aliud vel conuenit cum illo, ve

I.

Mayron.
S. Thom.
Henricus.
Aegy.
Richardus.
Heruæus.
Tolet.
Durand.
Rubion.
Non. Castr.
Argent.
Ocham.
Gabriel.
Alliacens.
Soncinus.
Iauellus.
Sotus.
Aristoteles.